

Predavanja s toga kongresa predstavljaju sadržajan istraživački doprinos, što će jasnije doći do izražaja kada budu sva objavljena (u posebnome svesku časopisa »Acta ethnographica«). Šteta je što nisu mogla biti popraćena diskusijom.

Kongresu je prisustvovao i nestor mađarske muzikologije, znameniti kompozitor Zoltán Kodály. Uz lijepe popratne kongresne priredbe te ekskurzije po gradu na Dunavu, poseban je čar imao i izlet na jezero Balaton, današnje središte mađarskoga turizma, s nekim etnografski sačuvanim selima (ujedno zamecima etnoparka), i uz usputno zadržavanje u drevnim gradovima Veszprém i Székesfehérvár (Stolni Biograd iz naše povijesti).

KOLOKVIJ O MEDITERANSKOJ MUZICI

Na poziv Međunarodnoga kulturnog centra Tunisa (Centre Culturel International), u Hammametu održan je od 29. januara do 4. februara 1963. Kolokvij o mediteranskoj muzici. Bila je to ideja vječito nemirnog, a neumornog Konstantina Brailoiua, formulisana i rado prihvaćena na jednom od posljednjih sastanaka etnomuzikologa kojemu je on prisustvovao (u Palermu 1957): da se pristupi ispitivanju »posebnog i zajedničkog« u tradicionalnoj muzici sredozemnih naroda. Logika zdravoga razuma nagonila je, naime, na pretpostavku da su vjekovni putovi razmjene materijalnih dobara, koji su iz unutrašnjosti Azije, Evrope i Afrike izbijali na obale Sredozemlja i zatim, pomorskim putovima povezivali kulturne centre njegovih naroda, istovremeno služili i razmjeni kulturnih tekovina. Ili, drugim riječima, da su ekonomske i kulturne veze koje su povezivale zemlje Sredozemlja morale da ostave trag i u njihovim lokalnim tradicijama. Ako igdje, ovdje je nužno moralo da se ispolje pojave akulturacije koje zaslužuju da se pažljivije ispituju.

Bilo je od samog početka jasno da bi, s obzirom na složenost, obimnost i dugoročnost zadatka, radom na ispitivanju ovoga problema morala da rukovodi posebna ustanova; a s obzirom na poseban značaj koji su kroz dugi vremenski period imala neka područja, kao npr. Grčka i upravo Tunis, kao ishodišta i stjencišta važnijih saobraćajnica, da bi takva područja mogla da budu naročito pogodna za rad institucije koja bi se specijalno posvetila ovom pitanju.

Neosporna je zasluga direktora Međunarodnoga kulturnog centra Tunisa, gosp. Cecilia Houranija, da je prihvatio ideju, našao sredstva i uzeo inicijativu za njeno ostvarenje, pa je sticajem dobrih okolnosti uspio da organizuje — u izvanredno povoljnom i prijatnom ambijentu — ovaj sastanak, prvi korak na putu realizacije usvojene teme.

Uz poziv koji je bio upućen pojedinim licima da dođu na Konferenciju s određenim referatom, bilo je, razumije se, priloženo obavještenje da će predmet ispitivanja biti muzička tradicija zemalja južne i zapadne Evrope, sjeverne Afrike i Bliskog istoka, uz obale Sredozemnoga mora, kao i tradicije nekih zemalja koje su imale više dodira sa Sredozemljem. Bilo je predviđeno da će članovi Kolokvija putem diskusije nastojati da izluče posebne karakteristike lokalnih tradicija: crte po kojima se ove tradicije između sebe razlikuju, po kojima se one izdvajaju, koje obilježavaju regionalni karakter, osobenosti posebnih oblika njihovih napjeva, oblika kazivanja, kadenci, ritmičke strukture, kao i one elemente koji ove tradicije povezuju — osnovne elemente koji bi pripadali jeziku mediteranske muzike.

Predviđeno je da težište ispitivanja bude na tradicionalnoj muzici: folklornim pjesamama i plesu, a ne na praksi prilagođenoj muzici Zapada. Ali nije bilo isključeno (ne znam da li iz dovoljno opravdanih razloga) da se uzmu u obzir za izvjesna razmatranja i naponi ozbiljnih kompozitora na planu tehničkog i estetskog razvoja lokalne muzičke materije, pokušaji originalnog stvaralaštva zasnovanog na tradicionalnoj muzici. Na završetku Kolokvija bio bi izabran Komitet sa zadatkom da se pobrine za transkripciju i redigovanje snimljene diskusije i primjera radi event. objavljivanja. (Transkribirani materijal bi se prethodno dostavio pojedinim referentima na odobrenje.) Računalo se da bi izvršenje toga zadatka moglo da potraje koju godinu. Tek tada bi se pristupilo slijedećoj etapi u kojoj bi putem komparacije prikupljene i dobro pripremljene građe ev. uspjelo da se naslućeni tragovi, ako izbiju na površinu, jasnije sagledaju, povežu i sistematizuju.

Uvodni referat dao je dr M. Schneider, profesor univerziteta u Kölnu, a ostale referate pozvani predstavnici Španije, Francuske, Italije, Jugoslavije, Grčke, Kipra,

Libana, Sirije, Irana, Tunisa i Maroka. Pored ovih aktivnih članova, sastanku su prisustvovali kao posmatrači predstavnici Unesco-a, nekih američkih i francuskih univerziteta, španske i francuske štampe i, razumije se, istaknutiji predstavnici javnog i kulturnog života Tunisa.

Pošto su članovi Kolokvija pažljivo saslušali referate i ispitali postavljene probleme, složili su se, na kraju zasjedanja, u rezoluciji u kojoj je naročito podvučena preporuka zemljama Sredozemlja da se konstituiše organ čiji bi zadaci bili:

1. osposobljavanje mladih stručnjaka za terenska ispitivanja tradicionalne muzike narodne i klasične (muzike starih civilizacija), kao i za naučnu obradu prikupljene građe;

2. odabiranje objavljenih fonografske građe radi obrazovanja fonoteke mediteranske muzike, favorizovanja razmjene programa mediteranske muzike između odnosnih zemalja i uopšte svake razmjene dokumenata;

3. pripremanje građe radi publikovanja Zbornika mediteranske muzike dopunjenog odgovarajućom zvučnom antologijom;

4. utvrđivanje programa monografija o posebnim temama određene muzičke kulture;

5. objavljivanje godišnjeg biltena bibliografskih informacija koje bi naročito upozoravale na publikacije do kojih se teško može doći ili se ne nalaze u prodaji.

Dok taj organizam ne bude definitivno oformljen, članovi Kolokvija mole Međunarodni kulturni centar Tunisa da prezume vođenje poslova sekretarijata.

Vjerujem da su učesnici s ovoga sastanka ponijeli mnogo lijepih dojmova koje neće moći tako skoro da zaborave. Iako se dosta radilo, napor se nije osjetio zahvaljujući dobrom smještaju i umješnosti domaćina da i časove odmora ispuni nečim prijatnim, lijepim i korisnim. Bilo je posjeta muzejima (izvanredni mozaici rimskog i ranoga kršćanskog doba), razvalinama Kartage; bilo je priredbi narodnih igara i muzike za vrijeme ramadanskih večeri, raskošnih prijema u fantastično dekorisanim starim bogatim kućama, u Međunarodnom centru, pa i kod predsjednika Republike gosp. Burgibe, a bilo je i divnih izleta u stare gradove: Susu, Ribat, Monastir i Keruan što svjedoče o nadasve interesantnoj istoriji ovoga naroda.

Cvjetko Rihtman

DVA TEČAJA NARODNIH PLESOVA

Savez muzičkih društava i organizacija Hrvatske priredio je u Puli tečaj za rukovodioce plesnih skupina iz cijele Hrvatske, a sudjelovali su i gosti iz Srbije i Bosne. Akcija je naišla na širok odaziv pa se u dvorani pulskog »Doma mladih« našlo preko trideset voditelja različitih plesnih sastava, od školskih do onih pri kulturno-umjetničkim društvima. Unatoč ljetnoj žezi, tečajci su s velikim interesom pratili predavanja i upoznavali plesni folklor, način terenskog ispitivanja i primjene scenskih zakona. Osobito su vrijedna bila predavanja iz predmeta »Ritam i ritmičko čitanje«, kojima je predavač prof. Božo Antonić uspio u vrlo kratkom roku uputiti slušaoce u poimanje jednostavnih i složenih ritmičkih shema, koje su prijeko potrebne pri postavljanju narodnog plesa na scenu. Na završnom sastanku učesnici su jednodušno pohvalili rad tečaja i, zadovoljni stečenim znanjem, poželjeli da se takvi tečajevi održavaju svake godine, a po potrebi i dva puta godišnje. Prigodne diplome bile su vanjski znak da su tečajci stekli nova znanja i kvalifikacije za vođenje svojih grupa.

Drugi tečaj organizirala je u Crikvenici Matica iseljenika Hrvatske za skupinu Gradišćanskih Hrvata. Ova se skupina manje bavila teoretskim svladavanjem problematike narodnih plesova. Njezini su učesnici pretežno uvježbavali plesove pojedinih područja. Uz plesove polaznici su učili i upoznavali i narodne pjesme. Posebno su bila zanimljiva predavanja o Jugoslaviji što ih je održao prof. Ante Blaženčić. Učesnici su obilazili i okolna mjesta, hidrocentralu Vinodol i otok Krk. Na kraju su, puni bogatih dojmova, otputovali svojim kućama. Budući da su gotovo svi bili neplesači, kurs im je zadavao velike fizičke poteškoće, ali je volja i ljubav prema narodnom plesu uspjela svladati i najteže napore.

U danima kad se djelatnost plesnih skupina koje gaje elemente narodne umjetnosti nalazi u teškoj krizi, treba zaista pohvaliti ovakve inicijative Saveza muzičkih društava i Matice iseljenika Hrvatske.

Ivan Ivančan